

Açık Erişim Arşivi Oluşturma Süreci: Problemler ve Çözüm Önerileri

Gültekin Gürdal, Burcu Keten, Levent Kutlutürk, Aynur Moral Başer,
Ata Türkidani, Sönmez Çelik, Umut Al

gultekingurdal@iyte.edu.tr; bketen@metu.edu.tr; levent.kutluturk@yasar.edu.tr;
Aynur.Moral@ankara.edu.tr; ata.turkidani@yasar.edu.tr; scelik@dogus.edu.tr;
umutal@hacettepe.edu.tr

Özet: Araştırma sonuçlarının, coğrafi konumdan ve zamandan bağımsız olarak geniş kitlelerce erişilebilir hale gelmesini esas alan açık erişim çalışmaları, tüm dünyada araştırma ve eğitimin vazgeçilmezlerinden biri haline gelmiştir. Bilimsel bilgiye erişimin önündeki engelleri ortadan kaldırmak hedefiyle başlatılan açık erişim hareketi, bugün dünyadaki pek çok bilim insanı, yayınevi ve araştırmacı tarafından benimsenmiştir. Bununla birlikte, araştırma sonuçlarının açık erişim arşivlerinde saklanması ve erişime sunulması veya açık erişimli dergilerde yayımlanması şeklinde gerçekleşen açık erişim faaliyetlerinin sürekliliğinin sağlanması için bilgi kullanıcısının, üreticisinin, yayıncısının ve bilgi hizmeti sunanların sürekli eğitimi gerekmektedir. Hareketin desteklenmesinde bilinçlendirme de önem taşımaktadır. Bilinçlendirme sürecinde, bilgi ve kullanıcı arasında köprü görevi gören kütüphanecilere/bilgi uzmanlarına önemli görevler düşmektedir. Bu noktadan hareketle, açık erişim arşivlerinin oluşturulması konusundaki çalışmaların destekleyicisi ve yürütücüsü olan eğitimci, yapılacak bir çalıştayla konuya ilgi duyan, bilgisini tazelemek isteyen kişilere yönelik eğitim vermek, deneyimlerini paylaşmak üzere bir araya gelmiştir.

2000 yılında oluşturulan ve elektronik kaynaklarla ilgili gelişmeleri yakından takip eden ANKOS (Anadolu Üniversite Kütüphaneleri Konsorsiyumu), oluşum amacına uygun olarak elektronik kaynaklar üzerinde detaylı çalışmalar yürütmekte, bu kapsamda yurtiçi ve dışında sürdürülen açık erişim çalışmalarını da desteklemektedir. Konsorsiyum tarafından açık erişim çalışmalarını desteklemek amacıyla atılan en önemli adımlardan biri, Açık Erişim ve Kurumsal Arşivler Çalışma Grubu'nun (AEKA) kurulması olmuştur. Açık erişim ve kurumsal arşivler konusunda Türkiye'de bilgi profesyonelleri arasında farkındalık yaratmak, ilgili uygulamalarda ANKOS-bilgi profesyoneli-araştırmacı işbirliğini sağlamak, yurtiçinde ve dışında bu konuda faaliyet gösteren kurumlar ile işbirliği içinde çalışmak AEKA'nın misyonunu oluşturmaktadır. Bu bağlamda, Çalıştay'da dünyada ve Türkiye'de açık erişim ve kurumsal arşivler konusunda yapılan çalışmalara ilişkin ön bilgilendirmede bulunmak, açık erişim hareketinin özümsemesine yardımcı olmak, farklı kurum/kuruluşlardaki açık erişim çalışmalarını desteklemek, konu ile ilgili kurumların kendi arşivlerini oluşturmaları için yöntem göstermek hedeflenmiştir. Eğitimci, Çalıştay süresince ANKOS tarafından yürütülen çalışmalardan yola çıkarak, açık erişim arşivi oluşturma sürecinin aşamalarını ortaya koymaya, süreç şeması üzerinden yaşanan ortak problemlerin belirlenmesine ve çözülmesine yönelik önerileri paylaşacaktır.

Hedef Kitle: Açık erişim ve kurumsal arşivler konusunda bilgi sahibi olmak isteyenler, açık erişim arşivine sahip ve/veya açık erişim arşivi oluşturmak isteyen kurumlardaki ilgili personel.

Çalıştay Konuları:

- Açık erişim kavramının temelleri ve önemi
- Açık erişim uygulama alanları ve platformları
- Açık erişim arşivi oluşturma süreci, karşılaşılan problemler ve getirilen çözümler